Nummer VN2024-004151
Directie rve onderwijs jeugd zorg

Gemeente Amsterdam

College van burgemeester en wethouders B&W

Voordracht voor de College vergadering van 02 april 2024

Portefeuille Onderwijs (9)

Agendapunt B19

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

In te stemmen met het verlenen van incidentele subsidies voor de uitvoering van het Actieplan meertaligheid in het onderwijs voor de periode 1 januari 2024 tot en met 31 december 2027.

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. In te stemmen met het verlenen van incidentele subsidies van in totaal maximaal € 756.251,- voor de periode 1 januari 2024 tot en met 31 december 2027 aan de volgende samenwerkende organisaties voor de uitvoering van het Actieplan meertaligheid in het onderwijs;
a. Rutu Foudation tot maximaal €194.960,- voor de uitvoering van pijler 1 van het actieplan: kennisdeling en professionalisering
b. Werkplaats Onderwijsonderzoek Amsterdam (WOA) en Education Lab tot maximaal €561.291,- voor de uitvoering van pijler 2 van het actieplan: kennisontwikkeling in co-creatie tussen scholen en wetenschap.
2. In te stemmen met het mandateren van de directeur Onderwijs om besluiten te nemen betreffende de subsidies genoemd onder beslispunt 1. Hierbij geldt dat voor zover de subsidies worden verstrekt onder de gemeentebegroting 2025 tot en met 2027, deze worden verleend onder voorbehoud van vaststelling van de begroting door de gemeenteraad.
3. In te stemmen met de raadsinformatiebrief.

Kernboodschap

Voor de uitvoering van het Actieplan meertaligheid in het onderwijs verleent het college twee incidentele subsidies. Enerzijds aan de Rutu Foudation en anderzijds aan WOA en ONA. Het doel is om meer ruimte voor meertaligheid binnen het onderwijs te creëren door 1) activiteiten uit te voeren die bijdragen aan professionalisering en meer bewustwording binnen het onderwijs en 2) het inzichtelijk maken van meertalige aanpakken die het meest kansrijk zijn voor Amsterdamse scholen.

Bestuurlijke achtergrond

Op d.d. 22 november 2021 dienden raadsleden Blom (Groen Links), Yilmaz (DENK) en De Fockert (Groen Links) het initiatiefvoorstel 'Meertaligheid in het onderwijs' in.
In de bestuurlijke reactie van het college d.d. 6 december 2022 is geadviseerd het initiatiefvoorstel over te nemen en verder uit te werken. Het initiatiefvoorstel is vervolgens op 26 januari 2023 aangenomen door de gemeenteraad, voor de uitvoering zijn middelen nodig.

Bestuurlijke prioriteit

In het coalitieakkoord 2022-2026 is opgenomen dat meertaligheid een rijkdom is.
Binnen scholen moet hiervoor de ruimte worden geboden. Het college onderschrijft de meerwaarde van meertaligheid in het onderwijs.

Wettelijke grondslag

• Artikel 160, eerste lid, onder a, van de Gemeentewet: het college is bevoegd om het dagelijks bestuur van de gemeente te voeren.
• Artikel 4:23 , derde lid onder d Awb: bevoegdheid om in incidentele gevallen een subsidie te verstrekken zonder wettelijke grondslag, mits de subsidie voor ten hoogste vier jaren wordt verstrekt.
• Artikel 4:34, eerste lid van de Awb, dat bepaalt dat een subsidie die wordt verleend ten laste van een begroting die nog niet is vastgesteld, kan worden verleend onder de voorwaarde dat voldoende gelden ter beschikking worden gesteld.

Onderbouwing besluit

Ad 1. In te stemmen met het verlenen van een incidentele subsidie van maximaal € 756.251,- voor het bevorderen van meertaligheid in het onderwijs voor de periode 1 januari 2024 tot en met 31 december 2027

Korte toelichting meertaligheid
Meertaligheid verwijst naar het vermogen van sprekers om zich uit te drukken in meer dan één taal en om met anderen in verschillende talen te communiceren. In grootstedelijke gebieden zoals Amsterdam is meertaligheid eerder regel dan uitzondering. Dit heeft mede te maken met mobiliteit, technologie of migratie.

Momenteel wordt meertaligheid binnen het Amsterdamse onderwijs onvoldoende benut. Uit meerdere onderzoeken blijkt dat indien de thuistaal binnen het onderwijs op de juiste wijze wordt ingezet, dit een positieve invloed heeft op het welbevinden en zelfvertrouwen van leerlingen en bijdraagt aan de Nederlandse taalontwikkeling. Intussen bestaan er ook misvattingen over meertaligheid binnen het onderwijs. Bijvoorbeeld dat leerkrachten en medeleerlingen dan ook alle talen moeten leren, of dat het niet bijdraagt aan de Nederlandse taalontwikkeling, of het Nederlands verdrukt als landstaal. Dergelijke misvattingen kunnen ervoor zorgen dat scholen terughoudend zijn met het creëren van ruimte voor meertaligheid.

Samenwerking met de Rutu Foundation, Werkplaats Onderwijsonderzoek Amsterdam (WOA) en Onderwijskennis Netwerk Amsterdam (ONA)
Het afgelopen jaar hebben we de samenwerking opgezocht met kennisinstellingen, bestaande organisaties, scholen en wetenschappers die deskundig zijn op het gebied van meertaligheid. Ook hebben we op 21 november jl. een symposium over meertaligheid georganiseerd om o.a. input op te halen bij het onderwijsveld. Dat het onderwerp leeft onder scholen en schoolbesturen blijkt ook uit de grote belangstelling voor dit symposium. Er waren ongeveer 80 geïnteresseerden aanwezig. Het programma bestond uit sprekers en panelleden uit het onderwijsveld, taalwetenschappers en een ouder. De aankomende periode willen wij in samenwerking met wetenschappers en maatschappelijke organisaties dit soort kennisdelingsbijeenkomsten blijven organiseren.

ONA en WOA
Conform het initiatiefvoorstel d.d. 22 november 2021 is ook onderzocht of er een samenwerking met het Kenniscentrum Ongelijkheid, waarbij o.a. goede werkwijzen met betrekking tot het in praktijk brengen van meertaligheid in het onderwijs, mogelijk is. Omdat het Kenniscentrum Ongelijkheid een vastgesteld onderzoeksprogramma heeft én vooral (levens)domein overstijgend onderzoek doet, blijkt deze samenwerking in het kader

van meertaligheid binnen het onderwijs niet mogelijk. De gemeente heeft daarentegen ONA en WOA hiertoe wel bereid gevonden.

ONA is een samenwerkingsverband tussen het BBO, gemeente Amsterdam en Education Lab. Het betreft hier een kennisinfrastructuur voor duurzame verbetering en innovatie van het Amsterdams basisonderwijs. WOA is een samenwerkingsverband tussen de UvA, HvA en het Kohnstamm Instituut en verschillende Amsterdamse schoolbesturen, waaronder Staij, Zonova en ASKO. Binnen het WOA wordt onderzoek gedaan naar thema's die van belang zijn in een grootstedelijke omgeving. WOA krijgt middelen van de gemeente om de basisstructuur in stand te houden, er zijn echter geen middelen voor onderzoeksprojecten, daarvoor is altijd aanvullende financiering nodig.

Het ONA en WOA zijn kennisinstellingen die in de praktijk ruime ervaring hebben met kennisontwikkeling in co-creatie tussen scholen en wetenschap. Bovendien zijn zowel de Amsterdamse universiteiten, hogescholen als de schoolbesturen voor het basisonderwijs al bij de ONA en/of WOA betrokken, waardoor de lijnen kort zijn. Zodoende zijn zowel ONA als WOA bij uitstek geschikt om o.a. te onderzoeken wat goede werkwijzen zijn met betrekking tot het in praktijk brengen van meertaligheid in het onderwijs. Ook wat betreft de verdere ontwikkeling, als voor het onder de aandacht brengen bij basisscholen in Amsterdam, van het aanbod en activiteiten met betrekking tot meertaligheid binnen het onderwijs.

The Rutu Foundation
Rutu Foundation is op het gebied van meertaligheid binnen het onderwijs een pionier en uniek in Nederland. Het professionaliseringsaanbod alsmede het concept van de Taalvriendelijke school van de Rutu Foundation is ontwikkeld in samenwerking met Prof. Emmanuelle Le Pichon en Prof. Jim Cummins van het Ontario Institute for Studies in Education (OISE, Universiteit van Toronto). Dit is een internationaal toonaangevend instituut op het gebied van meertalig onderwijs. Er wordt gebruik gemaakt van de kennis en expertise die zowel door Taalvriendelijke Scholen in Nederland als in het buitenland zijn opgedaan. Momenteel zijn er 40 Taalvriendelijke Scholen waarvan 8 in Amsterdam. De Taalvriendelijke School is een schoolbrede aanpak; iedereen doet mee, inclusief ouders, het hele schoolteam en alle leerlingen. Het is gebaseerd op de internationale rechten van het kind en gestoeld op wetenschappelijk onderzoek. De Taalvriendelijke School werd in Finland tot een van de top tien onderwijsinnovaties voor Tweetalig Onderwijs uitgeroepen (HundrED, 2020) en wordt door de OECD een 'promising practice' voor nieuwkomers genoemd (OECD 2022). In februari 2022 deed de Europese Unie een oproep aan lidstaten om schooldirecteuren aan te moedigen 'schoolbrede beleidsplannen en praktijken in te voeren die taal- en culturele diversiteit verwelkomen en waarderen'.

Wat is de inzet op meertaligheid aankomende periode
Het college geeft in samenwerking met ONA, WOA en Rutu Foundation de aankomende periode uitvoering aan het Actieplan meertaligheid binnen het onderwijs voor de periode 1 januari 2024 tot en met 31 december 2027. ONA, WOA en Rutu Foundation werken hierbij onderling nauw samen en met scholen die ervaring hebben op het terrein van meertaligheid. De schoolbesturen ASKO, Zonova en Staij zijn de kernbesturen waarmee wordt samengewerkt, uiteraard kunnen ook andere schoolbesturen aanhaken. De gemeente faciliteert en ondersteunt hierbij daar waar nodig. Daarnaast blijft het college actief de verbinding zoeken met aanpalend gemeentelijk en landelijk beleid.

Wat zijn de doelstellingen

Om meertaligheid binnen het onderwijs te bevorderen is het van belang dat scholen en leerkrachten meer kennis opdoen, meer handelingsperspectieven krijgen aangereikt en meertaligheid (nog beter) gaan inzetten. Met het oog hierop hanteert het college de volgende drie doelstellingen:
1. Het verhogen van het bewustzijn van de meerwaarde van meertaligheid binnen het onderwijs.
2. Het bevorderen van kennisdeling over wetenschappelijk onderbouwde aanpakken tussen onder andere scholen en onderzoekers.
3. Het onderzoeken van de effectieve werkwijzen met betrekking tot meertaligheid in het onderwijs met als doel de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen en kansengelijkheid te bevorderen.

Deze doelstellingen worden gerealiseerd aan de hand van de volgende twee pijlers: 1) inzet op kennisdeling en professionalisering; en 2) kennisontwikkeling in co-creatie tussen scholen en wetenschap. Door op beide pijlers in te zetten beoogt het college het onderwijs, waarin meertaligheid een plek heeft, duurzaam en wetenschappelijk onderbouwd te versterken.

Pijler 1: Kennisdeling en professionalisering
Middels deze pijler wordt onder andere ingezet op een open houding over thuistalen binnen het onderwijs, om bijvoorbeeld de misverstanden over meertaligheid de wereld uit te helpen. Binnen het onderwijs ontbreekt namelijk vaak een concreet beeld van een taalvriendelijke les. Het is daarom belangrijk om leerkrachten, schoolleiders en het schoolbestuur mee te nemen in de wetenschappelijke inzichten en te laten zien wat er al kan in de klas en op school om ruimte te maken voor meertaligheid. Binnen deze pijler vallen onder meer de volgende activiteiten:

- Docenten van het po en vo kunnen trainingen, workshops, inspiratiesessies en webinars volgen. Hierin staan bewustwording en inspiratie rondom meertaligheid en taalvriendelijk onderwijs, onderbouwd met wetenschappelijke inzichten en praktijkvoorbeelden, centraal.
- De Taalvriendelijke School is 1) een schoolbrede aanpak waarbij het hele schoolteam, de leerlingen en ouders meedoen; 2) gebaseerd op de internationale rechten van het kind; en 3) is gestoeld op wetenschappelijk onderzoek. Op een taalvriendelijke school zijn alle talen welkom. Het spreken van een taal wordt niet verboden, ontmoedigt of bestraft. Amsterdamse scholen kunnen een tweejarig traject volgen om een Taalvriendelijke School te worden. Het idee hierbij is een meertalige aanpak voor een hele school te ontwikkelen die doorwerkt op meerdere niveaus; visie en beleid (macroniveau), tools en samenwerking (mesoniveau) en didactische en pedagogische strategieën voor in de klas (microniveau). Daarnaast organiseren Taalvriendelijke Scholen samen met ouders elk jaar 'Open Dagen festivals' voor ouders, buurtbewoners, docenten en schoolleiders van andere scholen en andere geïnteresseerden.
- Op de website van ONA en WOA worden praktijkkaarten gepubliceerd en via social mediakanalen breder verspreid. Praktijkkaarten zijn toegankelijke en bruikbare handreikingen waarin wetenschappelijke inzichten zijn vertaald naar concrete acties voor leraren en schoolleiders. Daardoor kunnen meer scholen kennisnemen van kansrijke aanpakken op dit terrein en deze in hun dagelijkse onderwijspraktijk toepassen.

Pijler 2: Kennisontwikkeling in co-creatie tussen scholen en wetenschap
Uit onderzoek blijkt dat meertalige aanpakken zeer kansrijk zijn als het gaat om het bevorderen van de sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling van kinderen. Als het gaat om de mate van effectiviteit van meertalige aanpakken op de ontwikkeling van kinderen, en zeker binnen de Amsterdamse en grootstedelijke context in Nederland, dan

weten we nog te weinig. Deze pijler richt zich zodoende op het inzichtelijk maken van meertalige aanpakken die het meest kansrijk zijn voor Amsterdamse scholen. In het kader hiervan vinden de volgende activiteiten plaats:

- Samenwerkingsverband WOA, Education Lab (ONA) en Rutu Foundation. Binnen dit samenwerkingsverband vindt kennisontwikkeling plaats aangaande bestaande kansrijke meertalige aanpakken. Deze unieke samenwerking zorgt ervoor dat er een ontmoetingsplek komt waar onderzoekers en mensen uit de onderwijspraktijk samenwerken. Amsterdamse leraren en schoolleiders die zich willen ontwikkelen op het terrein van meertalig onderwijs nemen actief deel aan de activiteiten die in dit samenwerkingsverband plaatsvinden. De opgedane inzichten worden opgenomen in een rapportage. Deze resultaten en de voortgang worden daarnaast twee keer per jaar besproken met een klankbordgroep bestaande uit ouders, leerlingen en schoolbestuurders.
- Op basis van inzichten uit de sessies van het samenwerkingsverband gaan vervolgens leerkrachten van vijf (pilot)scholen samen met onderzoekers en experts aan de slag om concrete meertalige aanpakken te ontwikkelen en dit vervolgens vorm te geven op de eigen scholen. Hierbij is het doel om een meertalige aanpak te ontwikkelen die past bij de behoefte en specifieke context van de (pilot) school. Ook worden in deze fase inzichten opgehaald over in hoeverre de aanpakken kansrijk zijn voor andere scholen. Aan de hand hiervan worden o.a. de werkzame elementen van meertalige aanpakken inzichtelijk gemaakt. Dit zorgt voor de ontwikkeling van een meertalige aanpak die in de toekomst op verschillende Amsterdamse scholen ingezet kan worden.

Aanknopingspunten met gemeentelijk en landelijk beleid
Naast de bovengenoemde twee pijlers, blijft het college tegelijkertijd actief zoeken naar aanknopingspunten met zowel (bestaand) gemeentelijk beleid als landelijk beleid. Ook zijn er diverse maatschappelijke initiatieven in de stad die op het bevorderen van meertaligheid binnen het onderwijs inzetten. Zo wordt bijvoorbeeld in het adviesrapport 'Oproep tot een Leesoffensief: Lees!' gesteld dat het bij leerlingen met een meertalige achtergrond het van belang is om verschillende boeken rondom hetzelfde thema te lezen, omdat dit bijdraagt aan het leesplezier en de Nederlandse taalontwikkeling. We zetten daarom ook actief in op de samenwerking met het leesoffensief in Zuidoost. Tegelijkertijd blijven we kansen en mogelijkheden verkennen binnen gemeentelijk beleid waarbij meertaligheid ingezet kan worden om het leesplezier bij kinderen te vergroten. Daarnaast heeft meertaligheid ook op landelijk niveau de nodige aandacht. Zo stelt het SLO, het landelijk expertisecentrum voor het curriculum, in het rapport 'Meertaligheid in primair en voortgezet onderwijs' dat meertaligheid relatief weinig ruimte krijgt in de onderwijspraktijk en in de leerplandocumenten. Het SLO stelt in dit rapport dat meertaligheid een kennisbron is die in het onderwijs onvoldoende wordt benut. Als de bron van meertaligheid wél wordt benut, kunnen leerlingen beter participeren in het onderwijs, wat kansengelijkheid zou bevorderen. Kortom, om de verschillende inspanningen aangaande meertaligheid op elkaar te laten aansluiten, stellen we voor om actief te blijven inzetten op verbindingen leggen met gemeentelijk beleid, maatschappelijke organisaties en wetenschappers die zich inzetten voor meertaligheid binnen het onderwijs en de landelijke ontwikkelingen nauwlettend in de gaten te houden.

Verlenen subsidie
Het college besluit voor de periode 1 januari 2024 tot en met 31 december een incidentele subsidie aan de Rutu Foudation tot maximaal €194.960,- voor de uitvoering van pijler 1 (kennisdeling en professionalisering) en aan WOA en ONA tot maximaal €561.291,- voor de uitvoering van pijler 2 (kennisontwikkeling in co-creatie tussen scholen en wetenschap). Met het verlenen van deze subsidie geeft het college uitvoering aan het Actieplan

meertaligheid in het onderwijs waarmee het onderwijs, waarin meertaligheid een plek heeft, duurzaam en wetenschappelijk onderbouwd wordt versterkt en verder ontwikkeld. Bovendien kan hiermee het gemeentelijke beleid op het gebied van meertaligheid nader vorm gegeven worden.

Ad 2. Mandateren directeur Onderwijs
Op grond van het Bevoegdhedenbesluit beschikt de directeur Onderwijs niet over een mandaat voor het nemen van besluiten over de subsidie aan de Stichting The Bridge Learning Interventions. Daarom dient dit apart geregeld te worden in dit besluit.

Ad 3. Instemmen met de raadsinformatiebrief
Conform de raadsbrief d.d. 6 december 2022 biedt de wethouder Onderwijs namens het college middels deze raadsinformatiebrief, een nadere uitwerking van het initiatiefvoorstel 'Meertaligheid in het onderwijs'. De nadere uitwerking c.q. het Actieplan meertaligheid binnen het onderwijs van het college wordt hierbij toegelicht.

Participatie

NVT

Financiële onderbouwing

Tabel 2: Financiële consequenties van de beslispunten

BATEN						
	Product	I/S	Jaar T	Jaar T+1	Jaar T+2	Jaar T+3

LASTEN						
	Product	I/S	Jaar T	Jaar T+1	Jaar T+2	Jaar T+3
OAB PO overig (75523210)	5112	I	€ 220.000,00	€ 220.000,00	€ 220.000,00	€ 96.251,00
Totaal			**€ 220.000,00**	**€ 220.000,00**	**€ 220.000,00**	**€ 96.251,00**

I=Incidenteel
S=Structureel

Consequenties gedekt? Ja

Overige toelichting

Overige toelichting:

De financiële consequentie van het verlenen van de incidentele subsidies van maximaal € 756.251,- voor het bevorderen van meertaligheid in het onderwijs voor de periode 1 januari 2024 tot en met 31 december 2027 worden gedekt uit de beschikbaar gestelde coalitiemiddelen (OAB plus) binnen de onderwijsbegroting. Middels dit besluit wordt (gedeeltelijk) verdere invulling gegeven aan deze middelen. Bij de voorjaarsnota 2024 worden deze middelen op de juiste wijze in de begroting verwerkt.

De dekking binnen de onderwijsbegroting van 2025-2027 is onder voorbehoud van goedkeuring door de gemeenteraad van de gemeentebegroting voor die jaren.

Conclusie

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben wel financiële consequenties en deze zijn reeds geraamd in de begroting (100% dekking).

Communicatie

Binnen de gemeente

Op te nemen in de te publiceren besluitenlijst.

Buiten de gemeente

NVT

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2024-017059	20240208Commissievoordracht raadsinformatiebrief Meertaligheid.docx (msw12)
AD2024-017058	20240326DEFraadsinfobrief meertaligheid.docx (msw12)
AD2024-017062	Advies (pdf)
AD2024-019040	B - 19 Getekende brief VN2024-004151.pdf (pdf)
AD2024-017032	College van B&W Voordracht (pdf)

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Informatie niet beschikbaar

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten